

GSN/FSN/GN

Förslag till beslut - Reviderad lokalförsörjningsplan 2025-2034

Förslag till beslut

Grundskolenämnden beslutar att anta reviderad lokalförsörjningsplan för 2025-2034

Ärendebeskrivning

Varje nämnd ska enligt Eskilstuna kommuns Riktlinje för lokalförsörjning (KSKF/2022:430) besluta om en lokalförsörjningsplan för att säkerställa en kostnadseffektiv lokalförsörjning, så att verksamheten ska kunna bedrivas i ändamålsenliga lokaler. Syftet med nämndens lokalförsörjningsplan är att visa på vilka behov och prioriteringar som nämnden gör. Lokalförsörjningsplanen ligger till grund för kommunens övergripande lokalförsörjningsplan och investeringsbudget.

Lokalförsörjningsplanen ska innehålla en inventering av befintliga lokalresurser och beskrivning av lokalbehoven utifrån verksamhetens utveckling.

Det som påverkar grundskolenämndens behov av lokaler är framför allt demografi, planer på nya bostadsområden, status på befintliga lokaler samt hur etablering av fristående aktörer sker.

Vid behov revideras lokalförsörjningsplanen på hösten, i första hand vid förändringar i demografin.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Lina Kihlblom
Förvaltningschef

Annelie Pettersson
Ekonomichef

Lokalförsörjningsplan 2025 – 2034 Grundskolenämnden

Varje nämnd beslutar om en lokalförsörjningsplan för att säkerställa en kostnadseffektiv lokalförsörjning och så att verksamheten ska kunna bedrivas i ändamålsenliga lokaler. Syftet med nämndens lokalförsörjningsplan är att visa på vilka behov och prioriteringar som nämnden gör. Lokalförsörjningsplanen ligger till grund för kommunens övergripande lokalförsörjningsplan och investeringsbudget.

Lokalförsörjningsplanen ska innehålla en inventering av befintliga lokalresurser och beskrivning av lokalbehoven utifrån verksamhetens utveckling.

Faktorer som påverkar behov av lokaler

Det som påverkar grundskolenämndens behov av lokaler är demografi, planer på nya bostadsområden, status på befintliga lokaler samt hur etablering av fristående aktörer sker. Det fria skolvalet har också stor påverkan på var i kommunen som behovet av platser finns.

Utmaningen med att matcha antalet skolplatser med antalet folkbokförda i respektive bostadsområde är att Eskilstuna i huvudsak har en skola per bostadsområde. Detta innebär att möjligheten att öka lokaleffektiviteten framförallt ligger i att samnyttja lokaler med andra verksamheter, inom förvaltningen eller från andra förvaltningar.

Demografi

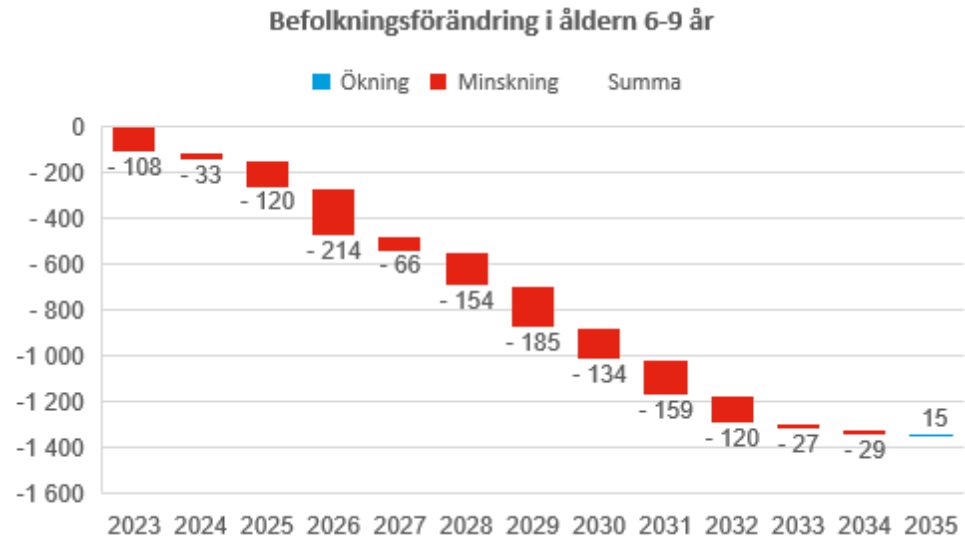
Antal barn i förskoleåldern har minskat under de senaste åren och nu börjar denna minskning av årskullar att få genomslag i grundskolan. Utmaningen lokalförsörjningsmässigt är att minskningen kommer att flöda igenom hela grundskolan och att behovet gällande högstadieplatser kommer att öka 5 år till innan minskningen når dit medan vi kommer att få ett minskat behov i de lägre stadierna.

Vissa bostadsområden växer och kommer sannolikt dra till sig nya barnfamiljer, vilket innebär ett ökat behov på elevplatser och detta är relativt enkelt att prognostisera. Däremot är det svårare att prognostisera varifrån befolkningen flyttar och kommer generera ett minskat behov.

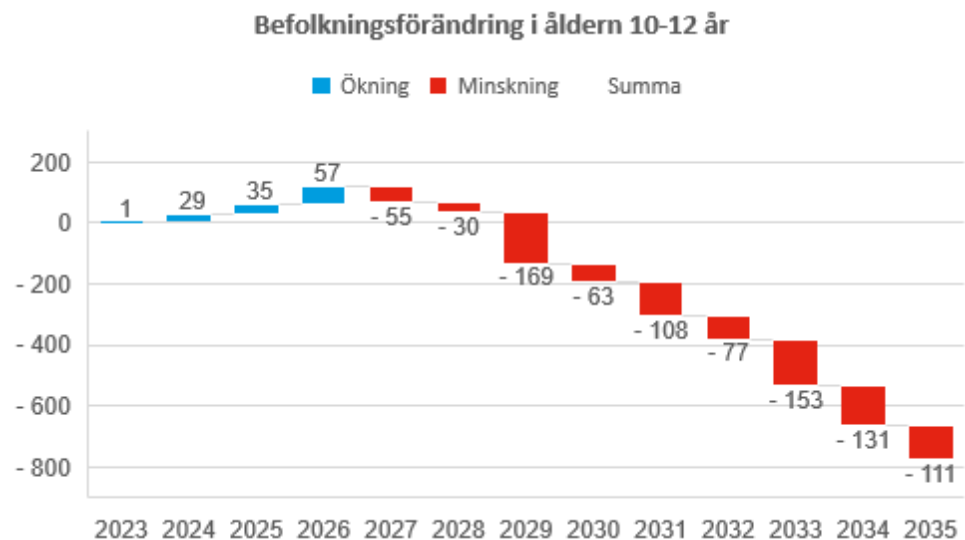
Förvaltningen och nämnden följer utvecklingen i demografin noga, med stort fokus på de fem närmsta åren eftersom dessa siffror är mest tillförlitliga.

Förändring av befolkning

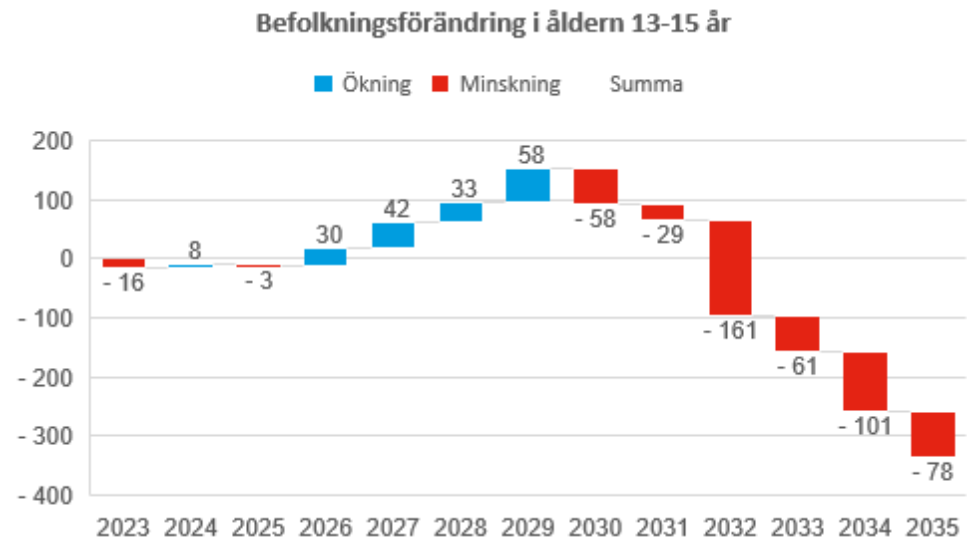
Befolkning i åldern 6-9 år förväntas minska varje år framåt med drygt 100 elever per år. Från 2024 och tio år fram prognosticeras minskningen vara drygt 1 300 personer.

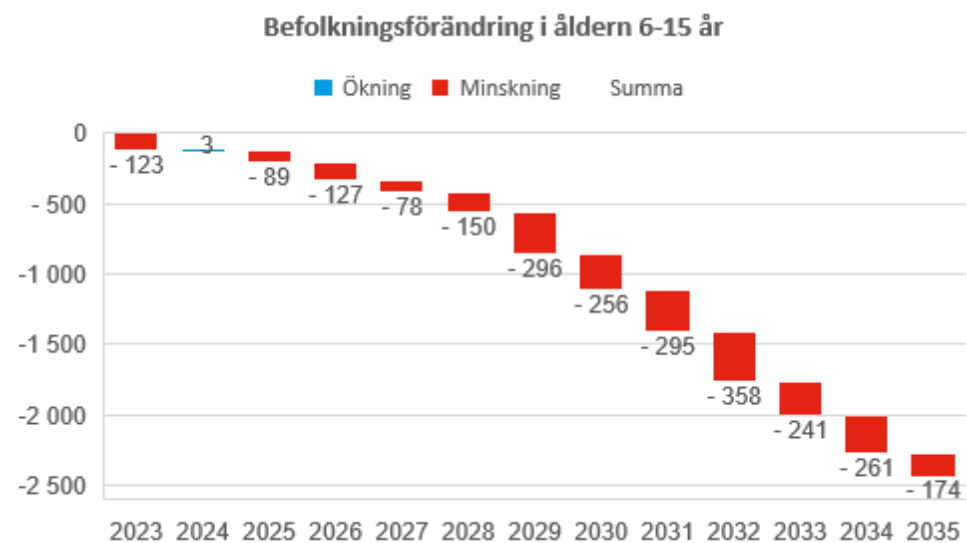
I åldern 10-12 år förväntas en liten ökning av antalet invånare varje år fram till 2026, för att därefter minska med närmare 800 invånare fram till och med 2035.

Antalet invånare i åldern 13-15 år prognosticeras att öka fram till och med 2029 med 160 invånare. Därefter kommer de minskade elevkullarna att få effekt med stora minskningar varje år.

Ser vi förändringarna av befolkningen sammantaget för grundskolans område är det minskat antal invånare för hela den prognosticerade perioden. Fram till 2035 prognosticeras en minskning med drygt 2 300 invånare.

Planer på nya bostadsområden

Bostadsområden som vi ser kommer växa framåt och där vi behöver säkerställa skolplatser är Torshälla, Skogstorp, Hällby och Tegelviken.

Status på befintliga lokaler

Eskilstuna har som större delen av kommunsverige en stor underhållsskuld i verksamhetslokalerna och av den anledningen är det stor skillnad på den fysiska skolmiljön mellan äldre och nyare skolbyggnader. Nämnden arbetar för att förbättra statusen och det görs bedömningar av lokalernas skick för att värdera när vi ska bygga nytt och när vi ska renovera.

Fristående aktörer

Cirka 17% av Eskilstunas elever går i skola med fristående huvudman. Andelen ökar med elevens ökande ålder. I förskoleklass går cirka 13% av elever hos fristående huvudman läsåret 2023/2024, och i högstadiet är det cirka 20% av eleverna som går hos fristående huvudman.

Nämnden har fått information om att kapaciteten på fristående enheter kommer att förändras med färre paralleller på högstadiet, vilket ökar behovet av högstadieplatser för den kommunala huvudmannen.

Det fria skolvalet

Det fria skolvalet påverkar också behovet av grundskoleplatser. Numer tillhör inte en elev ett specifikt upptagningsområde med en anvisad skola utan det egna valet ska ha störst påverkan på vilken skola man blir antagen på. Med tanke på att kommunen fortfarande arbetar utifrån närhetsprincipen kommer detta sannolikt inte ha någon större effekt för elever i åk F-6. Däremot kan det innebära en större rörlighet för elever i åk 7-9 då det finns fler centrala skolor. Ur ett lokalperspektiv är det fortfarande nämndens strävan att i möjligaste mån tillhandahålla platser på skolor där elever och vårdnadshavare önskar plats.

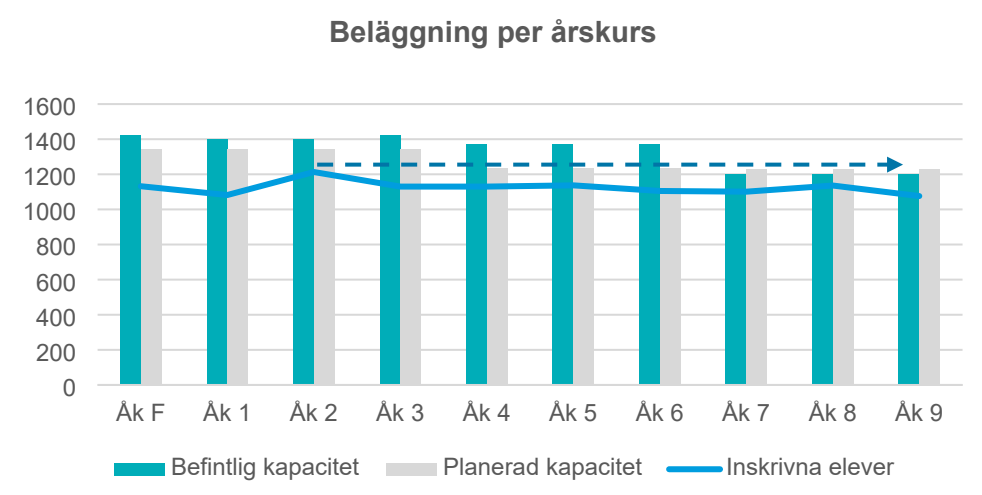
Befintlig kapacitet

Med anledning av närhetsprincipen i de yngre åldrarna har Eskilstuna en högre kapacitet i de yngre åldrarna. Flera av högstadieskolorna ligger placerade centralt i kommunen, vilket ger en möjlighet till att ligga närmare gränsen till full beläggning då det finns fler alternativa skolor för eleverna jämfört med låg- och mellanstadieskolor.

I diagrammet nedan visas per årskull befintlig kapacitet, det vill säga hur många platser som det finns i nuvarande lokaler och den planerade kapaciteten efter de förändringar som planeras genomföras. Det syns tydligt att antalet platser planeras att minska i samtliga årskurser från F-6 och att en liten ökning av platser planeras i årkurs 7-9.

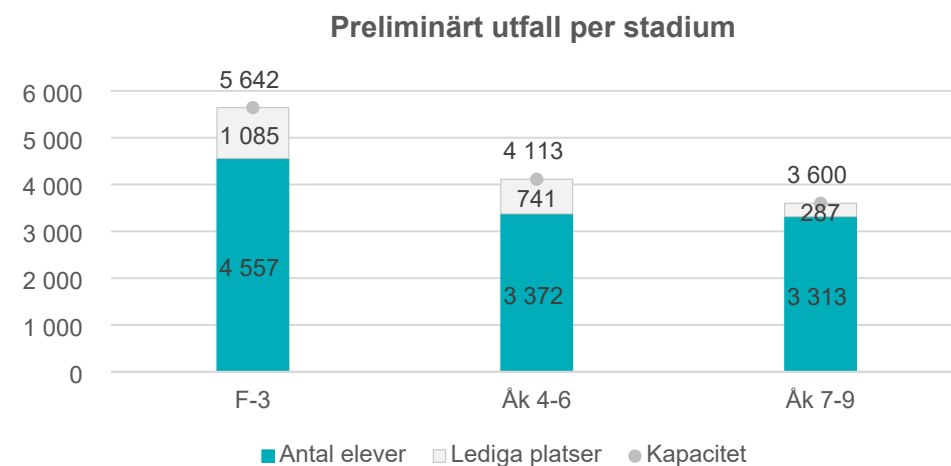
Den heldragna linjen visar hur många elever som är inskrivna i nuläget per årskull. Det visser sig att det nu är flest antal elever i åk 2. Den streckade linjen visar på att när de eleverna börjar på högstadiet kommer utmaningen vara att se till att ha tillräckligt med kapacitet för dem.

Beläggning per årskurs

Höstterminens första officiella elevmätning görs den 10 september och varje år men diagrammet nedan visar preliminära siffror från början av september. Det är tydligt att det finns ledig kapacitet i de lägre åldrarna och att utmaningen är i årskurs 7 till 9 där det inte finns så många lediga platser.

Preliminärt utfall per stadium

Behov av lokaler 2025 till 2034

Avveckling

Förvaltningen är medveten om de stora utmaningar som följer med stora minskningar i kommande årskullar och följer noga utvecklingen kontinuerligt. Förvaltningen utreder ständigt möjligheterna till effektivisering, och möjligheten att förtäta kommunala lokaler och lämna externa lokaler. När en åtgärd har identifierats behandlas det som ett enskilt ärende på nämnd.

Det finns även ett stort upprustningsbehov så nämndens ambition, förutom att lämna paviljonger och andra externa lokaler, är att byta ut och renovera befintliga lokaler för att förbättra arbetsmiljön för elever och personal.

Paviljonger

I början av hösten 2024 har den kommunala grundskolan cirka 800 platser i paviljonger, vilken är en minskning med 100 platser sedan 2023. Ytterligare cirka 200 platser i paviljonger kommer att lämnas när Fristadsskolan är helt klar, vilket sker under senhösten 2024. Resterande 600 platser i paviljonger är också planerade att avyttras löpande i samband med kommande lokalförändringar. År 2028 är planen att alla paviljonger ska vara avyttrade.

Lokalbank

Kommunledningskontoret administrerar en lokalbank för kommunalt ägda lokaler för ett effektivt lokalutnyttjande och dit anmäler förvaltningar lokaler som man har sagt upp och lämnat eller som man önskar lämna. Efter uppsägning får förvaltningarna möjlighet att lägga in lokalen i lokalbank. Lokalen ska vara minst 100 kvm, avskiljbar och uthyrbar och förvaltningen får då 19kr/kvm i ersättning.

Nybyggnation

Grundskolenämndens behov av investeringsmedel för nya skolbyggnader avser:

Grundskoleplatser	Behov start	Behov tillträde	Kommentar
Fristadsskolan	2023	2024	PÅGÅENDE Tillträde senhöst 2024
Munktellskolan PREST* Kök och matsal	2025	2026	Etapp 2 av Munktellskolan åk 7-9
Tegelviken	2025	2026	Ny entré och matsal Samnyttjar delar med nya förskolan – och lämnar paviljonger
Kjula skola	2025	2026	Paviljonger och uttjänta lokaler byts ut mot nya permanenta lokaler
Hällberga	2026	2027	Behov utreds, samarbete kök med förskolan
Mesta skola	2025	2028	Detaljplan under utveckling, förstudie pågår gällande utformning och omfattning
Idrottshall centralt	2026	2028	Lokalisering utreds

*PREST: **PR**aktisk**EST**etiska ämnen

Renovering

Grundskoleplatser	Behov start	Behov tillträde	Kommentar
Djurgårdsskolan	2024	2024	Havererade stammar – akut renovering under 2024. Elever evakuerade till Björktorpskolan
Björktorpskolan "ga"	2025	2026	Behov att energieffektivisera, tillgänglighetsanpassa och renovera
Hällby skola			Utredning pågår gällande status och prioritering med andra enheter
Skogstorp skola			Utredning pågår gällande status och prioritering med andra enheter
Ärla skola och Hällberga skola			Utreds tillsammans gällande status och prioritering med andra enheter
SKOLGÅRDAR			
Lagersbergsskolan	2024	2024	Påbörjad
Årbyskolan	2024	2024	Stort behov av upprustning
Gökstensskolan	2025	2025	Stort behov av upprustning

För behov efter 2029 utreder förvaltningen möjliga lösningar för behov som kan komma att uppstå i framtiden. Med tanke på osäkerheten i omvärlden som påverkar bland annat befolkningsprognoserna planerar förvaltningen och kommunledningskontoret för att skapa förutsättningar för att öka eller minska antalet platser om, när och var behovet uppstår.

Anpassad grundskola

Elever med en intellektuell funktionsnedsättning har rätt att gå i anpassad skola, men de har också en rättighet att tacka nej till erbjuden plats. Anpassad grundskola består i huvudsak av två inriktningar; ämnen och ämnesområden. Lokaler för anpassad skola med inriktning mot ämnen ligger i Eskilstuna kommun alltid i anslutning till en grundskola med samma årskurser, medan ämnesområden vanligtvis kan bedriva sin verksamhet utan direkt anslutning till en grundskola.

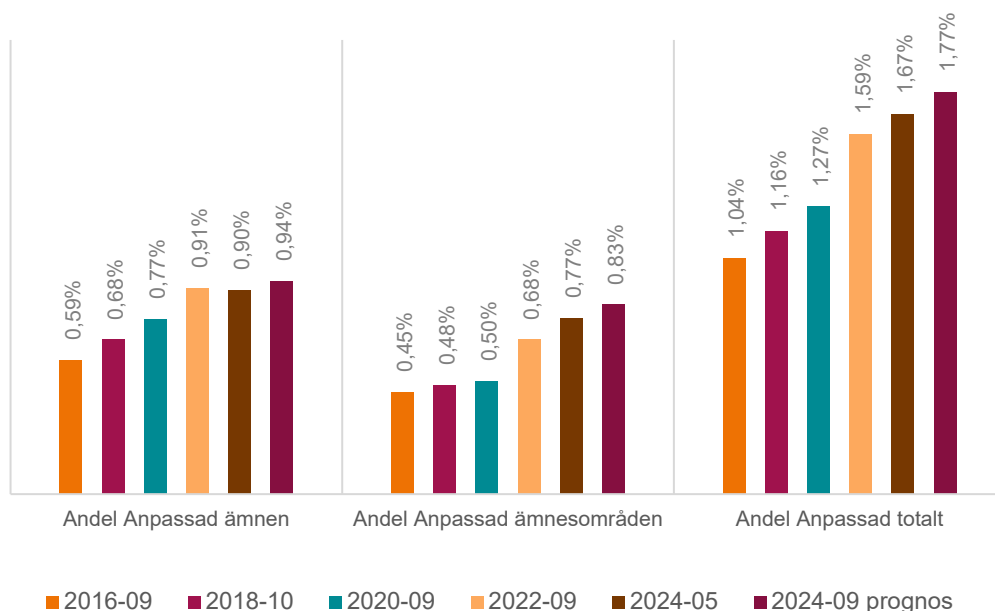
Faktorer som påverkar behov av lokaler

Det som påverkar behovet av lokaler skiljer sig från grundskolan då förändring av behov inte nödvändigtvis följer förändring av demografin. Däremot påverkar även status på befintliga lokaler samt om en etablering av fristående aktörer sker. I dagsläget finns det ingen fristående aktör som bedriver anpassad grundskola i Eskilstuna.

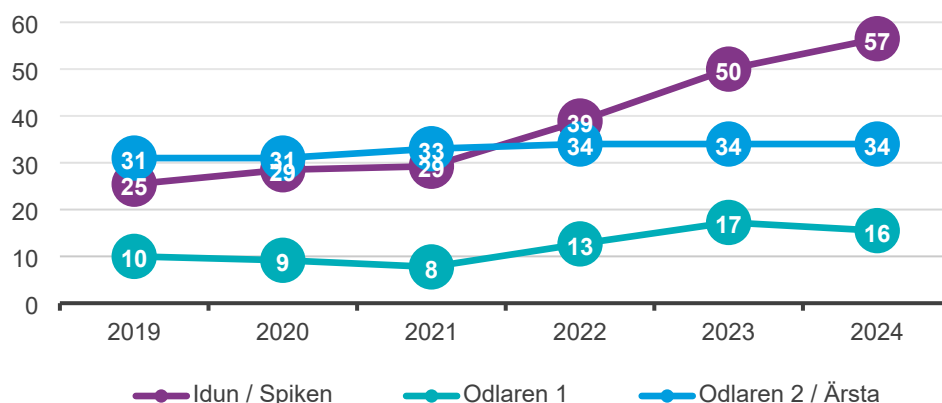
Demografi

Trots ett minskande barnantal i lägre åldrar ser vi en ökning av behov i anpassad skola då andelen av befolkningen som är inskriven i anpassad skola ökar. Inom inriktning ämnen har det skett en liten minskning de senaste åren, men inom inriktning ämnesområden har det i stället skett en betydande ökning. Det har inte kommit några signaler från förskolan som tyder på att elevtillströmningen till anpassad skola kommer avta de närmaste åren, utan snarare att den fortsätter till dess att alla årskurser har ungefär samma antal som lågstadiet har i dagsläget.

Elever inskrivna i anpassad grundskola - andel av folkbokförda

Inskrivna elever per enhet ämnesområden

Status på befintliga lokaler

Anpassad skola med inriktning ämnen finns idag på Årbyskolan och Djurgårdsskolan så åtgärder på dessa skolor görs tillsammans med grundskolan. Vad gäller inriktning ämnesområden har anpassad skola akuta behov av åtgärder i sina lokaler. Lokalerna är många, gamla och slitna och nämnden planerar för att kunna lämna lokalerna så snart det finns en ny enhet på plats.

Befintlig kapacitet

Kapacitet är mer komplext då elevernas individuella behov påverkar behov av yta väldigt mycket. Tabellen nedan kan alltså endast ge en ungefärlig bild av kapaciteten.

Enhet	Ungefärlig kapacitet
Anpassad – ämnen	
Djurgården/Årby	130
Anpassad – ämnesområden	
Årsta/Odlaren 2	35
Odlaren 1	15 (+5 för gysk)
Idun	40
Spiken	25
TOTALT	245

I juni 2024 var cirka 230 elever inskrivna i anpassad grundskola.

Behov av lokaler 2025 till 2034

Avveckling

Förvaltningen utreder ständigt möjligheterna till effektivisering, och möjligheten att förtäta kommunala lokaler och lämna externa lokaler. När den nya anpassade skolan med inriktning ämnesområden står klar är planeringen att lämna majoriteten eller alla enheter med inriktning mot ämnesområden. Det är en blandning av externa och kommunala lokaler, samt moduler.

Nybyggnation

Grundskolenämndens behov av investeringsmedel för nya skolbyggnader för anpassad skola **ämnesområden** avser:

Grundskoleplatser anpassad skola	Behov start	Behov tillträde	Kommentar
Ny tillfällig enhet - ämnesområden	2025	2025	Utredning pågår om möjlig lokal
Ny tillfällig enhet - ämnesområden	2026	2026	Utredning pågår om möjlig lokal
Ny tillfällig enhet - ämnesområden	2027	2027	Utredning pågår om möjlig lokal
Anpassad skola - ämnesområden	2026	2028	Detaljplan Balsta pågår – behov omgående. Enligt plan klart till 2028

Nämnden har ett behov omgående, men har fått återkoppling att byggnationen i Balsta tidigast kommer att kunna stå klar till hösten 2028.

Grundskolenämndens behov av investeringsmedel för nya skolbyggnader för anpassad skola **ämnen** avser:

Grundskoleplatser anpassad skola	Behov start	Behov tillträde	Kommentar
Anpassad skola – ämnen	2027	2029	Modulerna på Djurgårdsskolan har ett tillfälligt bygglov. Permanent lösning utreds.